

Border Collie

DE ONVERBETERLIJKE WORKAHOLIC

Geef toe, je hebt je behoorlijk laten inpakken door de reclame. Je valt als een blok voor z'n aaibare voorkomen, z'n indrukwekkende stel hersens z'n reputatie van ongeëvenaarde sportatleet. 'Een gehoorzame herder met een uitstekende will to please', vermeldt de gebruiksaanwijzing. Maar het is met alle ongelooflijke aanbiedingen hetzelfde: soms mankeert er inderdaad een vijsje.

De schat weet vaak geen blijf met z'n tomeloze energie. Voor kinderen met dezelfde aandoening bestaan pilletjes. Voor Borders is er maar één remedie: werken, werken, werken. Willen of niet: met zo'n malloot in huis behoren luie zondagen voor altijd tot het verleden. Voortaan zwoeg je in weer en wind in één of andere hondenschool, laat je op een tochtige weide een tros schapen naar je pijpen danse of ga je in het bos op zoek naar kabouters en andere uitdagingen. Lijkt dat je maar niks? Kijk dan vooral niet in zijn ogen of je bent verk(n)ocht!

SCHAAPJES TELLEN

Op de Britse eilanden huppelen zowat drie dozijn schapenrassen rond. Van oudsher moeten de wol-leveranciers van de weiden overgebracht worden naar de stal, naar de markt, of van de ene weiland naar het andere bij het wisselen van het seizoen. Verscheidene typetjes die het in onze tijd respectievelijk geschopt hebben tot Schotse en Bearded Collie, Bobtail, Welsh Corgi en Sheltie waren uitverkoren. Maar geen één is zo fanatiek als de Border, die als het ware het schapjes tellen heeft uitgevonden. Zijn grootste troeven? Snelheid, behendigheid en uithouding.

Schapen-drijven gaat uit van de border, het baasje staat erbij en kijkt ernaar. Instinctief rent de hond in een wijde boog om de kudde, in zijn typische gedrukte houding. Wie niet beter weet, denkt dat hij regelmatig een pak rammel krijgt. Geruisloos sluipt hij naderbij en zet de schapen zonder commotie in beweging. Hij houdt ze nauwlettend in het oog. Blijft één wolletje staan of gaat een groepje de verkeerde kant op dan is hij in een wip ter plaatse. De Border Collie drijft gecontroleerd zonder te blaffen. Allen met zijn indringende blik 'the eye'- roept hij zelfs de meest weerbarstige schapen tot de orde. Waarschijnlijk een overblijfsel van de wolventactiek: een slachtoffer uit de kudde isoleren door z'n blik te onderscheppen en daarmee dominantie te bepalen voordat de aanval begint.

EEUWENLANGE SELECTIE

Eeuwenlang is er aan 'm geschaafd. De selectie is bikkelhard want wie ongeschikt is voor de job wordt geëlimineerd. Dat maakt deze vlegel tot wat hij is: een echte allrounder, ontworpen om dag in dag uit te pezen. Met een passie voor vee en een onstuitbare bewegingsdrift. Geen gewone hond maar eentje met punch, doorzettingsvermogen en een meer dan behoorlijke zin voor initiatief. **In de bergen in Wales haalt dit trekpaard ook vandaag nog gemakkelijk 160km per dag.** Onvermoeibaar heen en weer... Hij diept verdwaalde lammetjes op vanonder een dikke laag sneeuw, en zit zijn dagtaak erop dan gaat hij op jacht met de boer want apporteren doet hij als de beste. Moet er dan nog snel een vos uitgegraven worden dan staat

de Border alweer paraat. (Ook zonder vos in de omtrek verricht hij creatieve hoogstandjes in je tuin, maar dit even ter zijde). In z'n land van herkomst is het in de eerste plaats nog altijd een werkinstrument, even gewaardeerd als een goed spade. Hij vindt dan ook z'n plaatsje in het schuurtje. Een Border in de huiskamer is er 'not done'.

ENORME GENENPOEL

Van de talrijke Keltische stammen die tussen de 5de en de 1ste eeuw voor onze tijdrekening rondwalen in Europa, vestigen er zich uiteindelijk drie in Ierland. Deze stammen spreken Gaelisch. Het woord 'colley' betekent hierin 'bruikbaar'. Andere historici menen dat collie 'zwart' wil zeggen en een derde bron beweert dat het verwijst naar een Schots schapenras. Hoe dan ook, na een tijdje trekken de Kelten naar de westelijke eilanden van Schotland, op de hielen gezeten door christelijke monniken. Ook de Romeinse veroveraars zijn vanaf 55 voor onze tijdrekening van de partij. Ze overheersen de Britse eilanden meer dan 400 jaar. Al deze volkeren brengen uiteraard hun honden en veestapel mee. Van corned beef picknick onderweg kunnen ze alleen maar dromen. Al met al is een hele smeltkroes van genen voorradig. De Romeinen selecteren, fokken en trainen dan ook naar hartenlust honden voor specifieke taken op het platteland, voornamelijk om schapen te hoeden.

BRUIKBAARHEID PRIMEERT

Hij draagt net geen rokje, maar de Border is op en top Schots. In de onherbergzame hoogvlaktes tieren alleen de wolletjes welig: ander vee heeft het niet zo begrepen op de uitzonderlijke weersomstandigheden. Herders van de border (grens) tussen Schotland en Engeland kneden hun werkmakkers in de juiste vorm. Als ras gaat deze bink terug tot 1600. Pas in de 18de eeuw vindt deze rekel zijn weg naar Noord-Engeland, wanner kuddes te voet van aan de grenzen van Schotland zuidwaarts worden gebracht, vóór de opkomst van de trein. Voorwaar geen kattenpis. Oliver Goldsmith in 'animated nature' uit 1774: 'De kudde gehoorzaamt de hond eerder dan de herder: hij leidt de schapen, zorgt ervoor dat ze het gevaar niet opzoeken en ziet hun vijanden als de zijne. Deze honden hebben lang ruw haar, rechtopstaande oren en een lange snoet. Ze zij alom tegenwoordig, vooral bij wie bruikbaarheid refereert boven schoonheid, en een dier vindt dat hij weinig instructies nodig heeft om zijn job te doen. Ondanks zijn ruige voorkomen heeft hij een superieur instinct om zonder opleiding zijn natuurlijke taak –het drijven van schapen– op zich te nemen met een verbazingwekkende volharding en waakzaamheid'. Een tekening uit 1790 door Thomas Bewickin 'General History of Quadrupeds' toont een zwart-witte herdershond die goed lijkt op de hedendaagse Border. Algemeen wordt aangenomen dat Old Hemp, geboren omstreeks de eeuwwisseling, de stamvader is van de moderne werkende Collie.

EERSTE TRAILS

Hoewel zijn ware roeping bij de grote kudde ligt, en wedstrijden maar een nevenactiviteit zijn, brengen de eerste trails de boerenhond onder de aandacht van het grote publiek. Veel wedstrijden schapen-drijven, waaronder ook de eerste in 1873 hebben een 'type competition'. Hier worden de honden beoordeeld op hun bouw om waar mogelijk het werk met de schapen nog te perfectioneren. De eerste Collie club wordt opgericht in 1881. Uit de werkende Collies op de boerderij wordt een ideaal showtype geselecteerd.

De stichting van de International Sheep Dog Society (ISDS) in 1906 is de grootste stap in de erkenning van dit ras met de opening van het stamboek voor *working sheepdogs*. Pas in 1976 besluit de Kennel Club, na lange discussies met de ISDS en de nieuw opgerichte Border Collie Club, deze gabber voortaan ook als showras te erkennen. De standaard wordt opgesteld en voortaan haalt dit beestje ook resultaten op shows. De ISDS blijft echter tot op vandaag alleen geïnteresseerd in de werkcapaciteiten: **de society hanteert geen rasstandaard en wil die ook niet**. De raszuiverheid van de honden is gegarandeerd door de bepaling dat er alleen nesten worden ingeschreven van bij de ISDS geregistreerde ouderdieren. Tot op vandaag bestaan de twee naast elkaar: de *working collie* (de werklijn geregistreerd bij ISDS) en de Border Collie (met showpotentieel).

ER ZIJN TWEE SOORTEN HONDEN: BORDERS EN ANDERE. EEN BORDER HEEFT ALLES WAT EEN ANDER RAS NIET HEEFT.

VERSCHILLENDE TYPES

Het overheersende type verschilt sterk per streek. In de vlakke gebieden kan een zwaarder schaap met meer vlees gekweekt worden. Om onwillige beesten voldoende tegengewicht te bieden, hebben de plaatselijke honden een zwaarder lijf en kortere poten dan hun collega's in de Highland's. Sheila Grew onderscheidt in 'Key Dogs from the Border Collie Family' uit 1993 vier verschillende types:

NORTHUMBRIN TYPE:

De stamboom van bijna alle borders voert terug naar Old Hemp, geboren in 1893 in Northumbria. Een geslaagde kruising tussen een zwarte teef met sterk eye, en een zwart-witte reu met minder eye maar met een goed temperament, een sterke intelligente werker met zin voor initiatief. Hij wordt vader van meer dan 200 pups. Hemp is het summum van het Northumbrian type: een mediumgrote hond met een middellange vacht.

WISTON CAP TYPE:

Uit de lijnen van de legendarische handler en fokker J.M. Wilson,

werd een tricolor geboren in 1963 die de vaakst gebruikte dekru werd. Wiston Cap won de International in 1965 en werd tot aan zijn dood in 1979 vader van ontelbare pups, waaronder aanzienlijk wat kampioenen in de jaren '70 en '80. Deze borders met middellang haar zijn groot met een hoekige, grote kop en met veel meer wit en prikoren. De meeste hebben een natuurlijke aanleg voor wijde 'outruns': ze maken zeer brede bogen rond de schapen.

NAP TYPE:

Korthaar, genoemd naar de beroemde reu Whitehope Nap. Dit type honden is sterk, snel en krachtig. Vele hebben hoge poten, korte lijfjes en staande oren. Vanwege hun vacht, snelheid en kracht veelvuldig gebruikt door ranchers in Australië en de USA.

HERDMAN'S TOMMY TYPE:

Het laatste type is vernoemd naar Old Hemp's kleinzoon, Herdman's Tommy. Drie van de vier hoofdbloedlijnen naar Hemp lopen via deze reu. Tommy is een mediumgrote reu met veel 'bone'. Zijn vacht is driekleurig, zwart-wit en tan. Dit type staat bekend om zijn goede natuurlijke eigenschappen en zijn kracht.

De Australische en Nieuw-Zeelandse bloedlijnen zien er vaak anders uit dan de Britse. Kijk maar eens naar hun hoofden (breder, heel donkere ogen), vacht (hoe langer hoe beter), bouw (grover, korter op de poten, minder atletisch). Dit type komt momenteel echt op bij ons. Naar verluidt zijn ze rustiger van karakter, al moet je alles met 'rustig' en 'border' in één zin met een korrel zout nemen. Ga er liever van uit dat een rustige border een contradictio in terminis is.

EN NU: AAN DE SLAG!

Onze vriend gebruikt voornamelijk zijn dwingende blik of 'eye' bij het drijven. Sommige van deze mafkezen hebben behoorlijk wat eye, andere matig of zelfs helemaal niet. Exemplaren met minder eye durven al eens happen of 'nippen' om hun blik kracht bij te zetten. Verboden op wedstrijden, maar een echte schapenboer ziet het liever zo dan dat een wollenbaal verloren loopt. Borders met veel eye zijn moeilijker bereikbaar: ze verstarren en lijken wel Oost-Indisch doof. Ideaal is een hond met gemiddelde eye, maar dat is op 8 weken moeilijk vast te stellen. De fokker kent het best zijn pups, maar soms wordt het pas duidelijk op 12-16 weken.

Elke trainer heeft zijn manier om de kunst van het schapendrijven aan te leren. Iedereen beschrijft zijn eigen methode. Vandaar dat je vaak tegenstrijdige adviezen kan te horen krijgen. Ervaren handlers beginnen zelden met een pup, omdat ze daarbij te weinig vooruitgang zien. In zijn eerste jaar brengen ze hun spitsbroeder af en toe bij de schapen, zonder echt te trainen. Dit genie reageert instinctmatig: kan hij 'af' en 'komen' op bevel, dan is hij voldoende opgeleid om aan de slag te gaan. Zij starten over het algemeen pas wanneer de hond snelheid heeft om de schapen in te halen, anders raakt hij gedemotiveerd.

KUN JE MAAR AF EN TOE MET SCHAPEN TRAINEN, BEGIN ER DAN NIET AAN; NIETS IS ZO FRUSTRE-REND VOOR EEN OPGELEIDE HERDER ALS PLOTS OP NON-ACTIEF TE WORDEN GEZET.

SHAPENTEST

De Belgian Border Collie Club (BBCC) hanteert een andere filosofie en begint vroeger met opleiding. Zij test het werkvermogen van de pup op 4 maanden. Op die leeftijd heeft de hond nog geen enkele druk gehad en reageert hij 'naturel'. De test verloopt als volgt: een grote groep schapen wordt in het midden gehouden door een ervaren hond. Aan het gedrag van de schapen –bewegen ze?- merken de trainers of de kleuter contact maakt. Als de kudde beweegt, wordt de pup aangetrokken en begint hij te werken – of juist niet. Er is niet altijd direct een 'klik'. Maar er zijn borders die de schapen meteen achterna gaan en een vluchtend exemplaar terugbrengen. Oudere Borders worden anders getest, tenzij ze volledig onder controle staan. De rest bewijst zich eerst aan de ronde pen (omheining), waarbij ze niet aan de schapen kunnen. Er staat geen leeftijd op een beginnende Border: de grootste moeilijkheid is dat ze dan vaak al een andere discipline gewend zijn, waardoor het opbouwen minder vlot. Het kan drie à vier jaar duren. Maar ook het baasje leert hoe hij de schapen 'leest'. Het is niet altijd zo dat showlijnen minder werklust hebben. Er zijn ook goed werkende showlijnen, op voorwaarde dat er gefokt wordt om dat vermogen te bewaren. Wat wel vaak voorkomt, is dat dieren uit een showlijn

Rasstandaard

Algemeen:

Zenuwachtig nog agressief, levendig, opletend en scherp reagerend

Hoofd en schedel:

Tamelijk breed. De versmallende voersnuit kort e krachtig. Ogen ovaal en donker, in overeenstemming met de vachtkleur. Bij blauw-merles mogen één of beide ogen geheel of gedeeltelijk blauw zijn. Schaargebit. Oren (half) opgericht, zeer beweeglijk.

Lichaam:

Atletisch, goed gebogen ribben, diepe en tamelijk brede borstkas, lichaam iets langer dan de schofthoogte.

Achterhand:

Breed, het kruis verloopt vloeiend naar de staartwortel toe. Gespierde dijen met goed gebogen knieën en krachtige sprongen, die laag geplaatst zijn.

Voeten:

Ovaal.

Gang:

Gemakkelijk, vloeiend en moeiteloos waarbij de voeten zo laag mogelijk worden opgetild en de indruk wordt gewekt dat de hond aan het sluipen is.

Staart:

Matig lang, tot de hak. Laag ingeplant en goed behaard met naar boven gebogen staartpunt. In actie opgeheven maar niet over de rug gekruld.

Vacht:

Kort of halflang. Dichte, middelmatig dikke bovenvacht en korte, zachte, dichte ondervacht. Overvloedige beharing aan hals, broek en staart.

Kleur:

Variaties zijn toegestaan. Wit mag nooit domineren.

Grootte:

Reuen hebben een schofthoogte van gemiddeld 53cm. Teefjes zijn doorgaans iets kleiner.

maar tot op zekere hoogte resultaten halen en dan niet meer verder raken.

ERFELIJK BELAST

Deze halvegare is erfelijk belast: tot op vandaag is het een herdershond die alles drijft wat verroert. Ik had er één die niet tevreden was voor de visjes in het aquarium die dezelfde kant opzwoomen of de voetbal tijdens een wedstrijd op TV niet de juiste richting uitging. Schapen zijn niet onontbeerlijk om het drijfinstinct aan te wakkeren. Auto's, bussen, fietsen, en brommers voldoen evenzeer. Bij volwassen honden is dit moeilijk af te leren en vaak brengt alleen nog een gentle-leader uitkomst om je in het verkeer te begeven. Ook soms vervelend zijn hun reactie op bewegende stofzuigers, grasmachines, veegborstels... Vooral als zij vooraan trekken terwijl jij het andere uiteinde vasthoud, lijkt het alsof jullie samen een tegenstribbelende prooi doden. Ook je kids maken onverhoopte impulsen in je noeste Bordertje los. Het is oppassen met wapperende broekspijpen en misschien 'knijpt' je harige vriend het jonge grut wanneer ze niet precies doen wat hij wil. Sommige honden vertonen extatisch spelgedrag en grijpen ook wel eens naast het speeltje in een handje. Of ze veren uit pure geestdrift onverwacht keihard op, recht in het gezicht. De Border die volop fysieke en mentale stimulans nodig heeft, zoekt zélf een taak als jij hem er geen geeft. Tien minuten geestelijke prikkeling is soms meer waard dan een paar uur lichamelijke activiteit. Je geeft hem de nodige impulsen met jaag- en apporterspelletjes. In plaats van een bal doelloos te gooien, laat hem zijn neus gebruiken om zelf te zoeken. Geef hem een taak: spullen van de grond oprapen, het licht aan- en uitdoen, deuren openen en weer dicht doen...

'Eyening' - het als gehypnotiseerd begluren - is één van zijn favoriete bezigheden als verveling op de loer ligt. Vogeltjes, kleinvee, katten en andere honden moeten eraan geloven. Komt er beweging in de zaak,

Topsporter van de eeuw

Snel van begrip, gemakkelijk wendbaar, hij vliegt meer dan hij loopt... Allemaal troeven om het ver te schoppen in de topsport. Kies een discipline waarbij jullie je als team goedgoed voelen. Zelfs al is het tegen z'n zin, dan nog geeft de Border alles. Doe je echter iets waar hij gek op is, dan is het einde zoek. Prijzen, bekens, erepodia, here we come!

Flyball: De Border leert veel sneller dan de gemiddelde hond is uit zichzelf al behoorlijk ballengek. Geen wonder dat meer dan 90% van de Belgische topteamen uit Borders bestaat. De combinatie van hun werkdrijf en conditie zorgt ervoor dat ze werkelijk tot het uiterste gaan. Andere rassen denken misschien wel eens 'vandaag niet schat, het regent'. Zelfs een Border die doodsbang is van onweer, zet dan nog een tandje bij. 'Eventjes alles geven, dan ben ik sneller in de auto', reddenert hij.

Obedience: Voor deze Britse sport, vergelijkbaar met de hogeschool-dressuur voor paarden, heeft deze spetter alles in huis: zijn bouw en

dan krijgt de hond zijn beloning. Vertoont de mafketel veel eye naar zijn soortgenoten dan kan dit agressie opwekken doordat ze zich geveerd voelen.

ZOEK JE ALLEEN MAAR GEZELSCHAP? KIES DAN GEEN BORDER OF JE WORDT ALLEBEI KIEREWIET.

TIKJE HYPER

Of jouw Border nu uit een show- of werklijn komt, innerlijk is er niet zoveel verschil. De 'drive' blijft, zelfs al hebben zijn ouders nooit één schaap gezien. Een Border drijf- of nipneigingen is niet echt 'gestoord', hij is hooguit wat ijverig. Vaak zijn deze schatjes zot, onstuimig en hyperactief. Ze zijn dan ook ontworpen om hoge prestaties te leveren die directe respons en stamina vereisen. Borders produceren snel adrenalin en houden een hoog niveau aan gedurende langere tijd, waarbij ze constant mentale en fysieke inspanning afwisselen. Een vaak gehoorde klacht is vernielzucht en blaffen. Op deze manier werpt hij zijn frustraties af. Sommigen zijn destructiever dan andere. In huis laat je hem beter waar hij de buitenwereld niet ziet of hoort, want daarvoor zijn ze heel gevoelig. Neurotische trekjes kunnen de kop opsteken: ze voeren heel de tijd dezelfde beweging uit zoals heen- en weerlopen aan het tuinhek. Sommige ontwikkelen obsessief compulsief gedrag. Ze zijn gehypnotiseerd door lichtstralen, opspattend water, rondvliegend zand... Deze mesjogge viervoeters zijn zeurkousen die om aandacht blijven vragen, lang nadat jij uitgeteld bent. Met een paar vaste regels in huis stel je daar paal en perk aan: geen spelletjes, geen geblaf, niet schooien aan tafel, bezoek niet lastig vallen en zonder tegenstribbelen in de bench of in het washok als jij dat vraagt.

intelligentie op kop. Hij werkt niet alleen gràag, hij verzorgt het ook tot in de puntjes. Opnieuw en opnieuw en opnieuw. Hij loopt mooi en gedreven, in combinatie met z'n temperament geeft dat een hoge drive en toch is er discipline. Bij het maken van bochten met scherp afgewerkte hoeken is hij aanzienlijk wendbaarder dan pakweg een Doberman. Een Border loopt in het obedience als een raspaardje, vrolijk en trots rechtop - niet zoals bij het schapendrijven. Door de training met de 'hand touch' leer je hem 'uit te lopen', met het hoofd opgegeven. Hoe enthousiaster en vrolijker de hond, hoe eleganter het plaatje, hoe liever de keurmeesters het zien. Er zijn maar een 20-tal Belgen die obedience beoefenen. In Nederland is de sport populairder. Slechts af en toe behaalt een ander ras de eerste plaats. In Groot-Brittannië zijn duizenden inschrijvingen op een wedstrijd. 80-85% van de deelnemers heeft een Border of working sheepdog. Opvallend is dat ondanks hun drive en power, Borders toch volledig onder appél staan. Op het onderdeel '10 minuten uit het zicht ter plaatse blijven liggen', vallen de meeste snoesjes in slaap. Ongeacht hoe hevig ze zijn, zelfs een ADHD-Bordertje blijft daarbij rustig. Ook blaffen is er niet bij. Dat komt doordat de kwaliteit van de training zo hoog is: ook gevorderden blaffen niet, anders vliegen ze buiten. Blaffen is verloren energie. De baasjes

GEZOCHT: SPORTIEVE BAAS

Slechts enkele fans doorgronden het wezen van de Border. Zie je deze knaap klussen in zijn natuurlijke habitat, dan beseft je dat hij met eventjes een blokje om aan de leiband zijn ei niet kwijt kan. Werkloosheid is de oorzaak van tal van problemen. Ben je niet van plan schapen, eenden of ganzen te drijven, voorzie dan alternatieven. Dat is eenvoudig, want borders zijn enorm veelzijdig. Geen enkele andere hond reageert zo snel en accuraat op bevelen. Het ras leent zich bij uitstek voor uiteenlopende sporten en taken: obedience, agility, flyball, gehoorzaamheid, zoekwerk (drugs, explosieven, slachtoffers) en zelfs reddingswerk. In het buitenland worden heel wat borders opgeleid tot blindengeleide- therapie- en hulphond voor personen met een handicap. De border collie is dus allesbehalve een huis-, tuin- en keukenhond, hoewel een enkeling er zich wel toe leent. Het merendeel van de baasjes dat hem willens nillens als huishond aanschafft, eindigt vroeg of laat toch op één of ander wedstrijdveld. Deze sympathieke gast zet er zijn baas toe aan iets sportiefs te doen, allicht ook omdat hij er gemakkelijk resultaten mee behaalt. Maar zoek je in een viervoeter echt niet meer dan gezelschap, dan zijn er voldoende andere rassen.

LOOKS ZIJN ONBELANGRIJK

Brains before beauty is het credo en looks komen bij deze lieverd bij voorkeur op de laatste plaats. Ze zijn er dan ook te kust en te keur: lang- (rough), mediumlang- en kortharig (smooth),

MET EEN BORDER BEN JE ALTIJD OP JE QUIVIVE. JE DENKT DAT HIJ RUST MAAR ONDERTUSSEN HEEFT HIJ ALLES IN DE GATEN. EN INEENS BREEKT DE HEL LOS.

Agility: de border, het toppunt van souplesse en beweeglijkheid, heeft hiermee zijn ding gevonden. Toestellen kunnen snel worden aangeleerd, en hij is zeer zelfstandig. Hij reageert snel op lichaamstaal waardoor hij van op afstand 'stuurbaar' is. Hem niet kunnen volgen is op zich geen probleem. Hij zoekt echter vaak zelf z'n beloning, bijvoorbeeld door het volgende (verkeerde) toestel te nemen. En slecht aangeleerde zaken kunnen moeilijk omgebogen worden. Je kameraad is soms zo enthousiast dat hij je hapt als het niet snel genoeg gaat. De oplossing is de hond vooruitsturen, een trekspelletje in het vooruitzicht stellen aan de finish en het commando 'gedaan' of 'stop' aan te leren. De border jut zichzelf enorm op want als andere hondjes hun parcours afwerken, geeft hij van jetje aan de afsluiting. Dit blaffen is grotendeels afhankelijk van de geleider stoort hij zich daaraan of niet? Er wordt wel eens beweerd dat dit blaffen goed is, dat het hen extra gedreven maakt om eraan te beginnen.

Gehoorzaamheid: als je heel consequent bent, heel veel werkt met je stem en met intonatie, dan is je border in recordtempo klaar. Ruim 90% van de tophonden zijn dan ook borders, vaak uit een showlijn, maar nog steeds gedreven voor het harde werk, is hij uit ander hout gesneden, dan krijg je het ook wel klaar. Is het je eerste border en heb jij minder ervaring, dan kost het meer tijd. Het wordt sowieso hard labuur. Het is niet: 'Ik koop een border en het is zo

geflikt'. Apporteren in programma II gebeurt tegenwoordig steeds in een doolhof. Dit onderdeel doet beroep op de schrandereheid van de hond en de durf om van de baas weg te gaan. Met het rechttoe-rechtaan apporteren, wat de meeste borders te gek vinden, heeft het weinig uitstaans. Keren ze op hun stappen terug om te checken of jij er nog wel bent, dan ben al je punten kwijt.

Dog dancing: het is kinderspel om hem iets nieuws aan te leren, Vandaar dat hij zo geliefd is als doggy dancer Hij kan moeiteloos zelfs de meest spectaculaire trucjes aan: over je heen springen, op de achterpoten lopen.... Een kleinere hond kan niet over je heen, terwijl grotere rassen niet met evenveel gemak op de achterpoten lopen. Het minpunt: ze leren alles snel, ook foute dingen, Pak je het verkeerd aan, dan raak je het spoor bijster. De border moet je erg motiveren met je stem, speelgoed of eten als je hem zover wil krijgen om door te gaan en tien keer hetzelfde te doen. Heeft hij geen zin, dan wordt hij sloom. Maar dat ligt volgens insiders aan de baas, als je constant en onverwacht belooft, is hij over het algemeen wel te porren. Hij heeft genoeg aandacht voor je, hoewel sommige lijnen (zowel werk als showlijnen) gemakkelijker hun aandacht verliezen. Vooral sommige 'ADHD-werklijnen' zijn daarvoor berucht: deze hondjes hebben oog voor alles, en willen constant alles controleren. En dan blijven ze niet bij de les.

steil, golvend of met krulletjes. Er zit ook variatie in de textuur: dun, fijn zijdeachtig, of van een pluchekwaliteit, of dikker en ruwer. Met rechtopstaande oren, of met de vaker voorkomende liggende variant, of eentje van elk. Geen twee borders zien er eender uit. Ook een border die níet binnen het hokje van de standaard valt, blijft er leuk uitzien en wat belangrijker is, hij functioneert perfect. Hij is in eerste instantie een eeuwenoud werkpaard. Het is een immense opgave om z'n kwaliteiten in onze moderne maatschappij in stand te houden. **Als keurmeesters die alleen begaan zijn met de buitenkant dan nog eens beperkingen opleggen, zijn we verkeerd bezig.** Pakweg 20 jaar geleden was de zwart witte Border nog een zeldzame verschijning bij ons. Tegenwoordig is hij populairder dan ooit en er is een aanzienlijke vraag naar bijzondere kleurtjes. Eerst was blue-merle 'in', nu is Australian red of oz. red. gegeerd. Fokkers doen er nochtans beter aan zich eerst te concentreren op een goede hond in plaats van op een modetint.

SPECIALE EFFECTEN

Elke kleur is toegelaten volgens de standaard, alleen mag wit niet overheersen. Er is altijd wel wat wit, op z'n minst aan de staartpunt. Wat hebben we naast zwart/wit op ons palet? De tricolor (zwart-wit-bruin), Chocolate of red/brown: internationaal is er discussie over de correcte benaming. De schakeringen lopen uiteen van licht tot donker bruin. Bij sable (het blonde van de Schotse collië) heeft elk haartje een andere tint, meestal zwart aan de wortel en zandkleurig-bruin aan het uiteinde. Sables zijn relatief zeldzaam in het ras. Red (ofte ee red, golden, Australian red) is vooralsnog heel zeldzaam buiten Australië, met heel licht blond tot helder donkerblond als grondkleur (zoals de golden retriever). Dan zijn er nogal wat speciale effecten bij de border die zorgen voor een nooit

geziene diversiteit. De merle factor zorgt voor een vlekkerige pigmentatie over het lichaam. Dit kan ook leiden tot een roze neus, blauwe of vreemd gekleurde ogen. De combinatie merle x merle wordt vermeden, omdat het kan leiden tot allerlei problemen: doofheid, slechte ogen, een slechte gezondheid. Merle komt voor bij zwart, tricolor, red,. Blauw is eigenlijk zwart met een verdunningsfactor ('diluted'), terwijl dezelfde factor ervoor zorgt dat bruin 'lilac' wordt. Zowel bij blauwe als bij lilacs komt iets voor dat 'dilution alopecia' genoemd wordt (ook bij andere rassen), Hierbij kunnen kale plekken voorkomen over het hele lichaam, maar in het bijzonder op de oren. Bij ticking zijn de witte delen met sproetjes bedekt. Dit geeft het zogenoemde 'mottled' effect.

OUWE TAAIE

Border collies kunnen oud worden - meer dan 12 jaar is niet ongevoel. En veel van deze atleten doen het tot op hoge leeftijd prima in de sport. Ze geven zich altijd voor de volle honderd procent en volharden ondanks ongemak of pijn. Fokkers die het goed menen met de border laten hun dieren testen op heupdysplasie, PRA (progressieve retina atrofie) en CEA (collie eye anomaly), een defect in de vroegste ontwikkeling van het puppyoog, dat blindheid en loslaten van de retina kan veroorzaken. Trapped Neutrophil Syndrome of TNS is een nieuwe erfelijke ziekte die de kop op stak in Australië en Nieuw-Zeeland, en zich vervolgens heeft verspreid In alle gevallen van TNS hebben dezelfde hond aan beide kanten van de stamboom in de laatste zes generaties. In het beenmerg worden witte bloedlichaampjes aangemaakt, die daarna in de bloedbaan terechtkomen, Bij TNS blijkt een type witte bloedlichaampjes (de neutrofiële granulocyten) niet in de bloedbaan te komen.

Gevolg is dat infecties slecht bestreden worden. De pups reageren op inenting, groeien minder en hebben vaker infecties (onder andere, chronische botontsteking en maag- darm-aandoeningen). Uiteindelijk overlijden de meeste kleintjes rond vier maanden. De diagnose wordt door een aantal zaken bemoeilijkt en de ziekte is nog vrij onbekend.

RUWE DIAMANT

Borders zijn bijzonder trainbaar, maar ze óók bijzonder snel foute dingen. Goede reflexen en anticiperen zijn noodzakelijk als je dit duiveltje wil opvoeden. Het is een ruwe diamant, hij wordt niet getraind geboren. Hij gedraagt zich onderdanig, maar niet slaafs, ten opzichte van z'n baasje. Ondanks zijn lieve imago overheerst het zachte niet altijd. Wees altijd consequent, anders traint de Border zichzelf. Het ras is niet geschikt voor zenuwachtige, lawaaiige mensen of bazige types met een harde hand. Borders zijn gevoelig. Soms loopt in de hondenschool verkeerd, niet omdat de baas iets verkeerd doet maar omdat zijn collega ernaast te hard roept. Belonen als hij iets goed doet, negeren als hij iets fout is de beste opleiding. Straf je je makker hard dan maak je hem bang, onzeker of zenuwachtig. Als de bliksem op het juiste moment belonen en corrigeren is primordiaal. Straf wordt niet gebruikt bij gehoorzaamheidsoefeningen. Begrijpt de hond het niet, wees dan duidelijker. Bij het aanleren van de huis-, tuin- en keukenetiquette gebruik je je stem als de deugniet in de fout gaat. Een luid 'foei' of 'neen' is vaak voldoende. Toch zijn er Borders die nergens op reageren: elk type heeft een andere aanpak nodig. Sommige luisteren maar naar één meester. Het is zaak je pup zorgvuldig te socialiseren. De meesten zijn allemansvrienden, een enkeling is argwanend naar mensen toe. Hun relatie met andere honden is niet bepaald 'sociaal': vooral teefjes bijten soms flink van zich af, vaak zonder duidelijke oorzaak. Een degelijke puppytraining is noodzakelijk. Heeft de pup een aanval meegemaakt en later nog eens dan is het hek van de dam. Zoek vooral een goede hondenschool uit waar de trainers gewend zijn om dit bijzondere ras om te gaan. Hij vergt een specifieke aanpak. Veel baasjes haken af wanneer hun schelm in de puberteit komt. Nochtans moet je volharden want zijn opleiding duurt toch wel twee jaar. Pas dan ken je hem door en door.

CANIS AGILITUS

De Border is poëzie in beweging, een meesterwerk van eeuwenlange doorgedreven selectie. Vroeger hielden alleen vee-drijvers er dergelijke helpers op na. Het is een misdaad tegen de Border Collie om hem te degraderen tot sofa hond. Tegenwoordig koopt jan en alleman er eentje zonder zich in zijn ziel-tje te verdiepen. Hij alleen in zijn hart kijken als je ermee werkt. Zijn meegaande karakter en nooit aflatende will to please maken hem inderdaad geschikt voor allerlei gebruiksdoeleinden. Vaak wordt vergeten dat met superprestaties veel kennis gepaard gaat, en dat er uren lange trainingen aan zijn voorafgegaan. Niet elke Border heeft het in zich om de top te bereiken en ook niet elke baas slaagt erin zijn hond op wedstrijd-niveau te brengen. Maar is meedoen niet belangrijker dan winnen!

Karakterschets

Dit lijkt op het eerste zicht de ideale gezinshond. Waar de meeste mensen echter te weinig bij stilstaan is dat deze hond een **echte werkhond** is. Dat maakt dat hij niet geschikt is voor weinig actieve gezinnen.

Als huishond

Een Border is **geen echte huishond**. Hij is niet tevreden met gezellig in een mandje te kijken naar wat de baas allemaal doet. Hij wil werken, hij wil bezigheid. Een rustig huiselijk leven is niet aan hem besteed.

Met kinderen

Omdat hij van activiteit houdt is hij ook gek van kinderen die met hem willen spelen. De eigenaars moeten er wel voor zorgen dat die oud genoeg zijn om actieve spelletjes af te wisselen met beheersingsoefeningen.

Leervermogen

Borders staan bekend om hun leergierigheid en de snelheid waarmee ze iets leren. Ze zijn uitstekend geschikt voor competitie en sport. Zowel in gehoorzaamheid, agility en flyball wedstrijden blinken ze uit.

Sociaal

Met vreemde mensen kunnen ze meestal goed overweg. Het zijn overigens niet de beste waakhonden.

Aanhankelijkheid

Hij heeft een baas nodig die bijna constant met hem kan bezig zijn. Alleen als zijn baas bereid is om met hem te werken en te trainen is hij tevreden.

Probleemgedrag

Een Border die onvoldoende de kans krijgt om zijn energie kwijt te raken vertoont al snel vernielingsdrang, gaat overmatig blaffen, gaten graven enz.... Agressie tegen andere dieren, andere honden en zelfs mensen kan dat gebrek aan werk als oorzaak hebben.

Ben je van plan om een hond aan te schaffen, laat je dan adviseren door je dierenarts of contacteer een gedragsdeskundige.